

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. De Fidejussione, Assecuratione, Pignore, & Hypotheca.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

conditionata, Si non nupseris, appo-
sita ultimæ voluntati, puta Legato,
obliget, etiamsi donatarius nupserit;
unde conditio isthæc habeatur pro non
adjecta?

Respondeo, olim jure Digestorum
apud Lessi. numer. 123. conditionem
istam habitam fuisse ut non adjectam,
idque in favorem matrimonii. Deinde
jure Codicis habetur pro non ad-
jecta solum relate ad primas nuptias,
non vero relate ad secundas; unde
Legatum relictum viduæ sub conditio-
ne, quod iterum non transeat ad nu-
ptias, non debetur illi, si non maneat

in sua viduitate. Et similiter legatum
relictum alicui sub conditione, quod
Religionem ingrediatur, non purifica-
ta hac conditione illi non debetur.
Contra vero legatum relictum alicui
sub conditione, quod nubat, illi debe-
tur, quamvis Religionem ingrediatur;
idque in favorem status Religiosi; Et
probabilius id verum est, quamvis te-
stator expresse dicat se donare alicui
centum si nubat, non vero si Religio-
nem ingrediatur; cum enim talis con-
ditio pariter retrahat a Religione, ha-
benda est pro non adjecta, ut fufius
dicemus quæst. ult. art. 7. de Legatis.

Q U Æ S T I O IX.

De aliis præcipuis Contractibus.

A Genus breviter Primo, de Fideiussione, Affecuratione, Pignore, & Hy-
potheca. Secundo, de Deposito, Commodato, & Precario. Tertio,
de Contractu Societatis. Quarto, de Ludo, & Sponsione. Quinto, de Quasi
Contractibus. In postrema deinde quæstione agemus de Testamento, & Le-
gatis, quæ uberem disceptandi segetem subministrant.

A R T I C. I.

De Fideiussione, Affecuratione, Pigno-
re, & Hypotheca.

- I. Per fideiussionem homo suscipit alterius
promittentis obligationem in ejus de-
fectum.
- II. Non tenetur fidejussor solvere in iis
casibus, in quibus Principalis non
teneretur. Nec antequam petatur.
Quid si plures in solidum fidejube-
ant? Obligatio fideiussionis transit
ad heredes.
- III. Cura usuram potest aliquid a prin-
cipali debitore accipi pro fideiussio-
ne.
- IV. Per Affecurationem suscipit quis in
se periculum rei aliena. Et quidem
Pars IV.

si id fiat gratis, est promissio libe-
ralis; si fiat pro pretio, reducitur
ad venditionem. Quodnam sit pre-
tium justum Affecurationis?

- V. Per contractum Pignoris datur Cre-
ditori res mobilis in securitatem cre-
diti. Per Hypothecam res immobi-
lis remanet apud debitorem obligata
creditori in securitatem.
- VI. Res, qua vendi non possunt, nec
possunt in pignus dari, ut res sacra,
qua tamen in quibusdam casibus
& pignorari, & vendi possunt.
- VII. Hypotheca dicitur esse Tacita, quan-
do ex juris dispositione involvitur in
aliquo contractu, ut ratione dotis
hypothecantur bona mariti, & in
aliis casibus.
- VIII. Hypotheca generalis extenditur ad
bona omnia etiam futura, nec im-
pedi

S

pedit quominus hac vendantur, dummodo pretium succedat loco rei.

IX. Quandonam Creditor potest uti pig-
nore?

X. Num, & quando possit tam in foro
interno, quam in externo Creditor
vendere pignus?

I. Quæritur primo: Quid sit, &
Quid ferat Fidejussio?

Respondeo, fidejubere idem esse,
ac fidem suam alteri jubere, seu dare;
Unde fidejussio est *Contractus*, quo quis
suscipit in se obligationem alterius, pro-
mittendo sub fide sua illius adimpletio-
nem, seque obligando in defectum princi-
palis debitoris.

II. Ex quo fit Primo, fidejubentem
non teneri ad aliquid, ad quod princi-
palis non teneatur, cum ejus perso-
nam gerat; atque adeo si principalis
non debet, vel quia sententia Judicis
fuit nulla, vel quia remissum est illi
debitum, vel aliunde, nec debet quic-
quam fidejussor.

Sequitur secundo, non debere con-
veniri fidejussorem antequam petatur
solutio a Principali debitore, ex *Auth.
Præsentie, Cod. de Fidejussoribus*; ete-
nim hic solum tenetur in defectum
Principalis: Potest quidem huic suo
juri cedere, & obligare se ad solven-
dum ante excussionem Principalis, sed
in hoc casu non efficeret contractum
fidejussionis, quia non se obligaret
accessorie, sed æque primo cum Prin-
cipali.

Sequitur tertio, quod si tres, verbi
gratia, in solidum fidejubeant pro tre-
centis aureis, singuli teneantur ad to-
tam summam in defectum principalis,
qui tamen convenitur, potest excipe-
re, ut quilibet pro sua parte conve-
niatur; Quod si unus integre solvit,
poterit cogere creditorem, ut sibi ce-
dat actionem, quam habet in alios
duos, sicque poterit a singulis centum
exigere, & centum a principali de-
bitore.

Sequitur quarto, obligationem fi-
dejussionis transire ad hæredes, quia
omnis obligatio ex justitia, & ex con-
tractu ad hæredes transmittitur.

Cæterum omnes, qui possunt prin-
cipaliter obligari, possunt pariter fi-
dejubere, nisi jure id vetetur; ut in
multis casibus apud *Less. num. 12. ve-
ratur Mulieribus, & Minoribus*. Nec
possunt fidejubere Ecclesiastici in præ-
judicium Ecclesiæ, sed solum in da-
mnum proprium.

III. Dubitatur, An possit sine labe
usuræ fidejussor aliquid pro fidejussio-
ne accipere?

Respondeo cum communi contra
Ananiam apud *Hurtad.* posse, quam-
vis enim solvere pro debitore sit ei
quasi mutuare id, quod pro eo solvi-
tur; at fidejubere non est solvere,
nec mutuare, sed obligare se ad sol-
vendum, vel quasi mutuandum; Hæc
autem obligatio est pretio æstimabilis,
non secus ac obligatio mutuandi, &
ideo aliquid pro ea accipi potest sine
labe usuræ; Sicut creditor potest ali-
quid accipere a fidejussore, ut eum
eximat a sua obligatione. Utrum au-
tem pariter citra usuram saltem spe-
culative loquendo possit ipse Mutuator
exhibere se Mutuatario fidejussorem,
accipiendo ultra sortem, quod Mutua-
tarius alteri pro fidejussione esset so-
lutorus; Diximus supra quæst. 3. de
Usuris artic. 3. num. 16.

IV. Quæritur secundo: Quid sit Af-
securatio?

Respondeo Affecurationem esse *Con-
tractum*, quo quis suscipit in se
periculum rei aliene, vel pro ali-
quo interesse, vel gratis. Si fit gra-
tis, est promissio liberalis; si ve-
ro fit pro pretio, reducitur ad vendi-
tionem; quia affecurans vendit suam
obligationem compensandi rem, si
pereat: Proinde ne adsit injustitia,
requiritur æqualitas inter pretium, &
susceptionem talis periculi, seu obli-
gatio-

gationis; Quare periti consulendi sunt, ut attentis periculis pretium taxent. Communiter, ut notat Azor., in quibusdam locis accipi solent quinque, vel sex pro centum: At Mediolani in aliquibus contractibus pro affecuratore accipiuntur, ut notat Bonac., tantum duo, praesertim in contractu societatis pro affecurando capitali; quia in hoc casu affecuratore non exponit se magno periculo, sicut se exponit, qui navim affecurat, quae a ventis jactatur cum magno discrimine.

V. Quæritur tertio; Quid, & Quotuplex sit Pignus, & Hypotheca?

Respondeo, Pignus esse *Contractum*, quo res mobilis traditur creditori in securitatem crediti: Hypothecam vero esse *Contractum*, quo res immobilis remanens apud debitorem obligatur creditori in securitatem crediti.

VI. Hinc fit, res, quæ vendi possunt, a fortiori posse pignorari, aut hypothecari: Contra vero, quæ vendi non possunt, nec possunt in pignus dari; quia pignoratio est quædam collatio juris, ut res pignorata vendatur in defectum solutionis debiti. Ex quo constat res sacras pignorari non posse, cum nec possint vendi, nisi in casu necessitatis; ut quando aliter nequeunt debita solvi, aut captivi liberari, vel fame oppressis subveniri; in quibus casibus etiam vendi possunt, ex Cap. *Sancimus*, de *Sacrosanctis Ecclesiis*, ut notat Lessi. lib. 2. cap. 28. dub. 7., & Hurtad. hic.

VII. Præterea pignus, & hypotheca est duplex, Expressa scilicet, quæ ex partium conventionione celebratur, & Tacita, quæ implicite involvitur in aliquo contractu ex Juris dispositione; ut accidit in dote, pro qua ex Juris dispositione hypothecantur omnia bona mariti; Sicut etiam bona defuncti sunt hypothecata pro legatis, fructus fundi Conductoris pro pensione fundi, bona Tutoris pro administratione

Pupilli, & sic in aliis plurimis casibus apud Lessi. num. 35.

VIII. Rursus hypotheca alia est Specialis, quæ res certa obligatur, & obligata remanet apud quemcumque possessorem; Alia Generalis, quæ extenditur ad omnia bona præsentia, & futura: quæ proinde non impedit quominus bona hypothecata vendantur, quia pretium succedit in locum rei venditæ.

IX. Quæritur quarto; An Creditor possit uti pignore?

Respondeo, solum de consensu saltem tacito Creditoris posse; qui consensus facile intervenit, si nullum inde damnum debitori sequatur ex tali usu pignoris: Unde potest creditor uti, verbi gratia, equo in pignus accepto, ne otio torpeat. Notant tamen Doctores, quod ne intercedat usura, debeat creditor valorem talis usus computare ad extinguendam sortem; nisi forte præsumatur dominum gratis concedere usum pignoris; quod præsumi potest in iis rebus, quarum usus gratis conceditur, ut est usus libri, &c.: Quare si quis agrum in pignus acceptum colat, debet fructus in sortem computare, etiamsi dominus ex sua negligentia non esset agrum illum culturus; Et ratio est, quia res omnis domino fructificat.

X. Quæritur quinto; An possit creditor vendere pignus?

Respondeo, quod non solvente debitore, possit in foro externo creditor vendere pignus, saltem post biennium, admonito prius debitore, ex leg. *Si convenerit*, ff. de *Pignore*; at in foro interno, debitore existente in mora, poterit creditor post trinam admonitionem expectato inter unam, & alteram tempore conveniente, pignus vendere, ut multi docent apud Bonac., ideo enim datur pignus, ut possit creditor sibi consulere, & servare se indemnem: Quod si convenerit

tio fuerit nunquam vendendi pignus, aut vendendi statim, nulla praemissa admonitione post terminum constitutum, standum erit conventioni. Ita Sà, Vasq. & alii apud Croix lib. 3. p. 2. num. 1114. contra Azor., Regin. & alios putantes adhuc posse post trinam monitionem vendi, eo quod hæc sit natura pignoris.

ARTICULUS II.

De Deposito, Commodato, & Precario.

- I. Per Contractum Depositi traditur aliquid custodiendum, ut integrum restituatur.
- II. In periculo incendii, aut naufragii, num sint salvanda prius res deposita, aut commodata, seu locata, aut in pignus data, an vero propria, sive equalis, sive inequalis valoris sint?
- III. Quando nam possit Depositarius ex Epicheja uti re deposita?
- IV. Aliquando Deposita transit in Mutuum, sive in Commodatum, aut Locatum. Quod si in mutuum transeat, non poterit ex ejus rei usu Deponens aliquid lucrari citra usuram.
- V. Depositarius in multis casibus non tenetur rem depositam reddere domino petenti; praesertim si ea sit abusus contra justitiam; & probabiliter etiam contra alias virtutes.
- VI. Per contractum Commodati res alicui conceditur gratis ad certum usum, & pro determinato tempore: Tenetur Commodatarius ex levissima culpa juridica ad restitutionem, si pereat res commodata.
- VII. Expensa ordinaria pro re commodata faciendae sunt a Commodatario: extraordinaria vero a Commodante.
- VIII. Num possit Commodans ante tem-

pus praefixum rem commodatam repetere ad declinandum proprium damnum aequale illi, quod in tali casu immineret Commodatario?

- IX. Per contractum Precarii res alicui conceditur gratis; ita tamen, ut possit ea ad arbitrium repeti citra alterius grave damnum.
- X. Non cessat Precarium morte concedentis illud; cessat vero morte accipientis, ita ut non transeat ad hujus heredes.

I. **O** Ueritur primo; Quid sit, & Quid ferat Deposita? Respondeo, Deposita esse Contractum, quo aliquid traditur custodiendum, ut integrum restituatur; In quo differt a Commodato, Precario, & Pignore, per quos contractus non traditur res, ut custodiatur; Differt etiam a Mutuo, per quod transfertur dominium rei, secus vero per depositum; Unde fit, quod res deposita pereat ipsi deponenti, quia res perit domino suo; Quamvis si pereat ex culpa lata, & gravi depositarii, hic teneatur ad restitutionem juxta dicta in de Restitutione; cum enim contractus hic fiat in favorem deponentis, non depositarii, requiritur culpa lata istius, ut ad restitutionem teneatur.

II. Difficultas tamen est, An depositarius, sicut etiam Commodatarius teneatur praeferre res depositas, aut commodatas rebus propriis, si in casu incendii, aut naufragii non possint utraque salvare?

Respondeo cum communi apud Lessium num. 27.; Si res deposita est longe pretiosior, quam tua, teneris illam praeferre, & salvare, relicta tua. Et ratio est, quia rei depositae, commodatae, locatae, aut in pignus acceptae debetur custodia, quam quisque prudens suis rebus adhiberet; atque prudentes salvant in his casibus prius res proprias pretiosiores, quam viliores;